

ERDÉSZETI UJSÁG

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:

Egész évre	4 frt — kr.
Fél évre	2 frt — kr.
Negyed évre	1 frt — kr.

Előfizetési díjak, hirdetések s bármily írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez küldendők.

Megjelenik

minden Kedden

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 10 kr. Ezen kívül minden hirdetésnél 30 kr. bélyegdíj fizetendő.

Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt díjak egyezség szerint.

Alaptalan aggodalmak.

Lapunk mult számában Varga Antal tisztelt kartársunk levelét tettük közzé, melyben az alakítandó nyugdíjgyesület némely határozmányaira nézve aggodalmát fejezi ki s kéri ennek eloszlatását.

Köszönettel tartozunk ezért tisztelt kartársunknak, valamint hogy hálásan fogadunk bárkitől jövő észrevételt, mert ez által módunkban van mindig új és új megfigyeléseket tehetni, a hasznos dolgokat az ügy érdekében felhasználni s ott, hol ennek szükségét látjuk, a mutatózó hiányon vagy bajon segíteni, kiváltképp pedig alkalmunk nyílik ez által a netán felesleges aggodalmakat eloszlatni.

Levéliro barátunknak két észrevétele van az alapszabályok szövegezésére nézve s mindkettő azok 18 §-ára, illetve magára a nyugdíjazás kérdésére vonatkozik; véleménye szerint ugyanis az, hogy mit értsünk a „szolgálatképtelenség“, alatt nincs kellően körvonalozva, valamint annak sincs kifejezés adva, hogy tulajdonkép mely vég időpont az, melyben a tagsági díj további fizetése megszűnik és a tag akár szolgálatképtelen, akár nem, a teljes nyugdíjra igényt tarthat.

Az első esetre nézve kétféle szolgálatképtelenséget hoz fel, nevezetesen olyat, melynél a baleset vagy betegség folytán a tag olyan helyzetbe jut, hogy szolgálatot a legjobb akarat mellett is egyáltalán nem tehet és olyat, mikor érte ugyan a tagot valamely szerencsétlenség,

baleset vagy betegség, melytesti épségét megrendítette ugyan, de még sem annyira, hogy teljesen szolgálatképtelen lenne, mindazonáltal baját szolgálata közben nyervén, abbeli félelmében, hogy az eset ismétlődni fog, inkább megelégszik a csekélyebb nyugdíjjal is, mintsem a különféle veszedelmekkel összekötött szolgálatot újból elfoglalná. Még egy további megfigyelést is tesz, mely nem egyéb, mint az, hogy akadnak olyan magán uradalmak is, melyek szeretik a még szolgálatképes, de már vénülő alkalmazottjaikat a szolgálatból elbocsátani tisztán csak azért, hogy helyükbe ifjabb erőket alkalmazzassanak, az ilyenek azután daczára annak, hogy még bírnák a szolgálatot, olyat előrehaladott koruk miatt másutt nem kaphatnak. Önként felmerül tehát a kérdés, hogy az ilyenek — tekintettel egyébként egészséges voltukra — tarthatnak-e nyugdíjra igényt az egyesületnél, vagy sem.

A második esetnél szembe állítja azokat, kik késő vénységükig megtartják testi épségüket és így esetleg 35 és több éven át is fizetik a tagsági díjakat azokat, kik 5, 10 vagy 15 évi tagság után beállott szolgálatképtelenségük esetén már élvezik a nyugdíjat.

Mindezek a megjegyzések nagyon figyelemre méltók s olyanok, melyekkel érdemes foglalkozni s ezért már a levél közlése alkalmával megjegyeztük, hogy erre vonatkozó véleményüket lapunk mai számában nyilvánítani fogjuk. Igéretünkhöz képest és hivatásunkból kifolyólag a feltett kérdések megvilágítását megkíséreljük, előre is kijelentvén, hogy véleményünknek döntő súlyt nem tulajdonítunk s

megengedjük, hogy egyes dolgokban tévedünk, mert hiszen ez már az emberrel vele született gyöngeség. Kötelessége ez lapunk szerkesztőjének annyival inkább, mert egyelőre ő az alakítandó egyesület ügyeinek vezetésével megbízott elnök s igykötelessége minden tekintetben az eszmék tisztázásához hozzájárulni. —

Véleményünk a feltett kérdésekre nézve tehát a következő:

Levéliro tiszteletkarsunknak első kérdése az, ha tulajdonképen mi is vétessék szolgáltatkeptelenségnek, mert szerinte ezt különféle módon lehet megokolni a gyakorlati életben s erre nézve nyomban példákkal is szolgál, melyek ugyan elég találósak, némiben azonban mégis sántikálnak.

Mi a szolgáltatkeptelenség alatt olyan testi vagy lelki nyavalyát értünk, mely miatt szolgálatot vagy egyáltalán nem, vagy pedig csak az élet kockáztatása mellett lehet tenni, esetleg pedig az olyan állapotot, midőn a további fáradozás valakinek az egészségét végleg megrendítheti s ez által nyomorékká lételetét, vagy halálát siettet. Természetes, hogy ezek a körülmények mindenkor vagy közhatósági, vagy pedig a majdan kerületenként erre felkérendő egyesületi orvos által lesznek igazolandók.

A mi már most azt a körülményt illeti, hogy lehetnek olyanok, kiket szolgálatban bal-

eset s ebből kifolyólag némi testi fogyatkozás ért utól, mely utóbbi miatt birnának ugyan még tovább is szolgálni, de az előbbinek ismétlődése miatti féltükben inkább a nyugdíjat óhajtják, erre nézve megjegyezzük, hogy az ilyen esetek csak szórványosan fordulhatnak elő, mert hiszen kevés tagsági év mellett egyesületünk — legalább még eleivel — csak a most megszabott csekély nyugdíjat nyújtja, mely nem hogy némi kényelmet biztosítana, de még a legszerényebb megélhetésre is csekély, már pedig olyan kartársat, ki önként akarna a nyomorúságba rohanni, alig képzelhetünk. Különben is az erdészeti és vadászati altisztek az emberiségnek mondhatnók színe-javát képezik egészség és bátorság dolgában s gyakran láthatunk olyanokat is, kik nem hogy kerülnék, de még maguk keresik a veszedelmet, hogy azzal daczolhassanak.

A másik kérdésre nézve, hogy tulajdonképen melyik az az időpont, melyben a tagsági díjak fizetésének megszüntével a tagok már a teljes nyugdíjra tarthatnak igényt, megfelelnek maguk az alapszabályok, midőn a nyugdíj véghatárát a harmincz év után járó összeggel zárják le. Véleményünk szerint ugyanis az olyan ember, ki a közjó szolgálatának harmincz évet áldozott életéből, méltán megérdemli már a pihenést és azt, hogy neki nem csak mód, de idő is nyujtassék fáradozása gyümölcsének élvezésére.

TÁRCZA.

Elsülyedt óriások.

A Budapesti Hírlap után.

Az emberi művelődés története, mely visszanyul a régmúlt évezredek homályába, csak egy pillanat a föld élete történetében. Az a talaj, melyen járunk és a melyre városainkat építették, már sokféle változáson ment keresztül, az a világ, a melyben élünk, sem volt mindig ugyanaz; más, a mostaninál sokkal barátságosabb, komorabb égbolt borult a földre, más növények virultak, más állatok örvendettek a létnek. Ember még nem volt. . .

A multkor egynehány német természetvizsgálóval voltam együtt a bajorországi ásatásoknál. Pontban déli tizenkét órakor jelentették a munkások, hogy újabb csontvázra bukkantak. Lementünk valamennyien

a palatőrésbe, hogy megvizsgáljuk a leletet. Hatalmas, idomtalan csontok heverték szerte-széjjel a földön. Rég elvesztették ruganyosságukat, fehérségüket abban a kőszirban, melyben tán már több százezer éve voltak temetve. Kiveszett életalakok gyér maradványai feküdtek ottan, hogy tanuskodjanak egy eltűnt világról. Akkoriban a kiterjedt mocsarakban, áthathatlan őserdőkben óriási, undok szörnyetegek üvöltése reszkettette meg a léget, a tenger féktelen hullámaiban pedig fantasztikus külsejű halsárkányok meg kigyók pusztították egymást.

Millió meg millió óriás állat csontváza vált porrá azok alatt a korszakok alatt, a mik erre az ősvilágra következtek.

A muzeumaink számára csak azok a csontvázak maradtak meg, a miket a véletlen palába, iszapba, fővénybe vagy jégbe temetett. Ezek sem mind, mert az emberek oktalansága bizonyára sok kárt okozott már a tudománynak ilyen őskori csontok szétrombolása vagy eldobása által.

Különben a mienkhez hasonló alapszabályoknak teljesen pontos és minden hiba nélkül való kidolgozása felette nehéz feladat, sőt mondhatjuk, hogy teljesen lehetetlen. Az esetleges hibákat majd meg fogja mutatni a gyakorlatban tett tapasztalás, mikor azután elérkezik az ideje annak, hogy a felfedezett hiányok a szükséghez képest az alapszabályoknak megfelelő módosítása által eltávolíttassanak.

Ugy van ezzel az ember, mint valamely iratnak a megszerkesztésénél; bármily nagy gonddal igyekezzünk is valamit kidolgozni, valahányszor elolvassuk, mindig támadnak új és új eszméink és mindig találunk még az előző szövegen valami toldani vagy igazítani valót. Legokosabban tesszük tehát, ha most egyelőre pihenni hagyjuk a dolgot s majdan az egyesület munkálkodásának szentelve figyelmünket, igyekezni fogunk szerkezete hiányait javítani s az egészet tökéletesíteni.

Az új rendszer.

Ez alatt a cím alatt foglalkozott lapunk múlt száma az állami kezelésbe újabban átvett erdők kezelésénél alkalmazott és alkalmazandó altisztai személyzet személyi és szolgálati viszonyainak kérdésével s rámutatott annak a szükségére, hogy a mostani helyzeten okvetlen változtatni kell.

A hivatalos lap mostanában hozza a törvény végrehajtásáról szóló utasítást, melynek 40—47 §-ai az altisztai személyzet dolgaival foglalkozván, utasítják az érdekelt biztokooskat, hogy a személyzetükre vonatkozó szolgálati szabályokat megszerkesztvén, azokat a folyó évi szeptember hó végeig jóváhagyás céljából előterjesszék.

Az utasítás eme része lapunk tisztelt olvasóinak nagy részét szerfölött érdekelné, a vonatkozó szakaszokat az alábbiakban s teljes szövegükben közöljük:

40. §

A törvény 14. §-ában említett erdőőrök alatt az 1879. évi XXXI. törvénycikk 37. §-ában meghatározott minősítéssel bíró s ugyanazon törvény 38. §-a szerint felesketett erdőőrök, a törvény 14. §-ában említett segédszemélyzet alatt pedig az erdőőri állások szervezése és az 1879. évi XXXI. törvénycikk 37. §-ában foglalt rendelkezések végrehajtása tárgyában kiadott 1890. évi 18.960 számú földművelügyi magyar királyi ministeri körrendelet negyedik bekezdésében foglalt engedély alapján alkalmazott erdőszolgák értendők.

41. §

A birtokosok által alkalmazandó erdőőrök és erdőszolgák számát és alkalmazásuk feltételeit véglegesen az elkészítendő és jóváhagyandó üzemtervek fogják megállapítani; addig, míg az üzemtervek elkészülnek, a közigazgatási erdészeti bizottság köteles a birtokosok meghallgatásával az erdőőrzés ideiglenes szervezetét legkésőbb 1899. évi szeptember hó 30-ig megállapítani s jóváhagyás végett a földművelésügyi magyar királyi miniszterhez felterjeszteni.

42. §

Az erdőőri szervezet szerint alkalmazandó személyzet részére a törvény 14. §-a értelmében meg-

Pedig ezekből állíthatjuk magunknak össze a mi világunk életét a teremtetéstől egészen a mostani idő-kig. Az özönvizelelti állatok néma vázai földézik mind egy varázsszóra ezeket a távoli, letűnt korszakokat.

Volt idő — aránylag nem is oly régen, a harmadkorban — a mikor egész Közép-Európában egyenletes meleg éghajlat uralkodott. Megkövesült pálmák és furcsa óriás növények, a miknek hasonmásai manapság csak a trópusok alatt fordulnak elő, bizonyítják ezt.

Ama helyen, a hol most a magyar főváros büszke palotasoraig merednek égne, Bécsből egészen le Nándor-Fehérvári és Brassóig egy tenger hajjai zúgtak, a melyben bűbajos szörnyalakok kergetőztek, viaskodtak egymással. A Kárpátok és Erdély egy része szigeteket alkottak. A partok mentén régi vulkánok tüzkoszoruja tükröződött vissza a tenger vizében. Ha egy-egy tűzhányó megszólalt, az őserdők lakói rohanva menekültek a kitörő izzó tömeg elől, melynek árama hangosan seregelve elegyedett össze a tenger vizével.

Abban az időben már az óriás emlősök, a hajlott

fogu mammoth, meg az ősrorszarvu uralkodtak a földön. A Jura-korszak csodálatos hullői, a félelmetes halsárkány, az ichtyotaurus, meg vetélytársa, a hattyunyaku vizisárkány a pleziotaurus mind kivesztek már. Kiveszett akkor a leghatalmasabb állat is, mely ezen a földön valaha élt. Ez is az óriás hullók, a dino-taurusok közé tartozott.

Csak nemrég találta meg a csontvázát W. H. Reed amerikai tudós a wyomingi Jurában, Laramie községtől nem messze. A már mostan rendelkezésünkre álló adatokból. kitűnik, hogy ennek az elsülyedt óriásnak a hossza több mint százharminc angol láb lehetett, a mely hosszúság a mi mértékünk szerint negyven méternek felel meg. A hatalmas állat testével egy négyemeletes palotát könnyen feldönthetett volna. Egyik bordáját két embernek kellett hordania, mert egy ember összeroskadt volna a súlya alatt.

Ennek az állat-kolosszusnak a léptei ugyancsak megrengették a talajt és a többi óriás bizonyára reszketve menekült előle — és ez a ciklopszi teremtetés,

állapítandó szolgálati és fegyelmi szabályok tervezetét a földművelésügyi magyar királyi ministeriumnak az állami kezelésbe vett erdők ügyeit intéző ügyosztálya készíti el és legkésőbb 1899 évi október hó végeig mutatja be a birtokosoknak.

A szolgálati szabályokban meg kell állapítani:

a) az erdőőrzés szervezetét (az erdőőri járásokat és a mennyiben erdőszolgák is alkalmaztatnak, az erdőszolgák kerületeit, a járásokba és a kerületekbe beosztott területeket és azok kiterjedését; az erdőőrök és erdőszolgák javadalmazásuk egyéb feltételeit; az erdőőri és erdőszolgai állások betöltésének és az erdőőrök és erdőszolgák szolgálatba való bevezetésének módját; az erdőőrök és erdőszolgák szolgálatból való kilépésének feltételeit stb.)

b) az erdőőri és erdőszolgai alkalmaztatáshoz megkívánt kellékeket (az erdőőrök és erdőszolgák minősítése igazolására szolgáló okmányokat; az ideiglenes minőségben próbaszolgálat kikötése mellett, vagy valamely szolgálati kellék igazolására szükséges bizonyítvány megszerzésének feltételei mellett alkalmazottakra nézve a végleges alkalmazás feltételeit stb.)

c) az erdőőrök és erdőszolgák általános jogait és kötelességeit (az erdőőrök esküvételére, az erdőőri jelvény viselésére, az erdei rovatos napló vezetésére, az erdőőrök fegyverviselésére és fegyver-használatára vonatkozó szabályokat; az erdőőrök és erdőszolgáknak a törvényekben és rendeletekben meghatározott általános kötelességeit és jogait; az erdőőrök és erdőszolgák kötelességeit a birtokosokkal, az állami erdőtisztekkel szemben; az erdőőrök és erdőszolgák általános kötelességeit a járásukba, illetőleg kerületükbe tartozó erdők és kopár területek bejárása és felügyelete tekintetében stb.)

d) az erdőőrök és erdőszolgák részletes szolgálati teendőit (a birtokhatárok, gazdasági és mérnöki jelek épségben tartása tekintetében; az erdőben előforduló változások megfigyelése és bejelentése tekintetében; a gazdasági teendők végzése és ellenőrzése tekintetében; az erdei kihágások megakadályozása, kinyomozása és bejelentése tekintetében; az erdőrendészeti áthágások bejelentése tekintetében; az írásbeli teendők végzése és a szükséges nyilvántartások vezetése tekintetében stb.)

A fegyelmi szabályokban pedig meg kell állapítani:

e) a súlyosabb beszámítás alá nem eső kisebb szolgálati hibákat (kisebbszámú hanyagság, felületesség, helytelen intézkedés, engedetlenség stb.), melyek a fegyelmi eljárás mellőzésével, szolgálati uton rendbüntetéssel büntetendők;

f) az alkalmazható rendbüntetéseket és azok fokozatait, továbbá azt, hogy a rendbüntetés alkalmazására ki van feljogosítva;

g) a fegyelmi vétségeket, melyek elkövetése esetében szabályszerű fegyelmi eljárásnak van helye;

h) a fegyelmi vizsgálat elrendelésére és a fegyelmi bíráskodásra első és másodfokban illetékes személyt, vagy hatóságot;

i) a fegyelmi vizsgálatnál követendő eljárást;

k) a fegyelmi büntetéseket és azok fokait;

l) a megengedett jogorvoslatot;

m) a szolgálattól és fizetéstől való felfüggesztésre vonatkozó intézkedéseket;

n) a jogerőre emelkedett fegyelmi ítéletek végrehajtására vonatkozó intézkedéseket;

o) a büntettek, vétségek vagy kihágások fenfor-gása esetében teendő intézkedéseket;

mely rettegésben tartotta a rengetegeket és ingoványok lakóit, most tehetetlen csonthalmaz, mely nemsokára összeállítva vasállványán, bámulatba fogja ejteni a newyorki természetrajzi muzeum látogatóit.

Az óriás hüllők — mint már említettem — a harmadkorban helyet engedtek az emlősöknek, jobban mondva a mai emlősök őseinek. Csak a krokodilus maradt meg a számos fajból és ki tudja, nincsenek-e ennek is már megszámlálva napjai.

A nagy magyar miocén tenger partján éltek az elefánt, a tapir meg a ló óriás ősei. Akkoriban az elefánt ősei, a mammoth meg a mastodon voltak leginkább elterjedve. Manapság csak Ázsiában él, Afrikában vannak vastagbőrűek, elefántok és orrszarvuak, a harmadkorban azonban az egész földön, a sarktól egészen az ekvátorig, mindenütt megfordultak. Ismeretes, hogy Szibéria jegébe fagyva igen sokat találtak, sőt még olyanokat is, melyeknek husát és bőrét is kitűnően konzerválta a jég.

Téves azonban az az általánosan elterjedt hit,

mely talán még mindig talál támasztékot az iskolában, hogy Szibéria éghajlata abban az időben enyhébb lett volna, mint most. Igaz ugyan, hogy a mai elefántok csak a forró égöv alatt tartózkodnak, de ez mitsem bizonyít.

A mammut és az ősrinocerusz hosszú szőrrel fődött állatok voltak és kibírták a hideget; csontjaik megkövesült tülevelű fákkal együtt találhatóak, a mi azt bizonyítja, hogy Szibéria akkor is épp oly fagyos ország volt, mint ma.

Itt és Észak-Amerikában csoportosan éltek ezek az óriások. A megkövesült csontok még a nép előtt is ismeretesek, habár óriási madarak csontjának képzelik. Az orrszarvu hosszú szarvát a jukagirok a griffmadár karmának tartják. A kínai néphit szerint ez a csodamadár még manapság is él, de vakond módjára a föld alatt tartózkodik, és óriás karmait a föld turására használja. Ezek a madarak idéznék elő a földrengéseket. Mikor Erman Adolf eakuckba jött, helyesen magyarázta a dolgot, de a bennszülöttek kinevették, hogy a

p) azokat az okokat, melyek miatt az erdőör, vagy erdőszolga állásától fegyelmi eljárás mellőzésével feltétlenül elbocsátandó.

43.

A jelen rendelet II. Rész. 42. §-ának c) pontjában említett intézkedések között az erdőörök fegyver-viselésére és fegyver-használatára vonatkozó határozatok a szolgálati és fegyelmi szabályokba szószerint úgy veendőek fel, a mint azok a földmívelésügyi magyar királyi miniszterrel egyetértőleg 1895. évi 71.086. szám alatt kiadott szabályokban („Az erdőörök fegyverviselési, fegyverhasználati és fegyelmi szabályai“-ban) foglaltatnak.

A jelen rendelet II. Rész. 42. §-ának c) pontjában említett többi intézkedések, továbbá a jelen rendelet II. Rész. 42. §-ának a), b), és d) pontjaiban említett intézkedések a szolgálati szabályok tervezeteiben a fenálló törvények, szabályok és rendeletek illető rendelkezéseinek szem előtt tartásával, a helyi viszonyoknak megfelelően veendőek fel.

A jelen rendelet II. Rész. 42. §-ának e), f), g), h), i), k), l), m), n), o) és p) pontjaiban említett intézkedések a fegyelmi szabályokban azon határozatok értelmében állapítandók meg, melyek a jelen szakasz első bekezdésében említett 1895. évi 72.086. számú szabályzatnak fegyelmi eljárásról szóló részében foglaltatnak, mindamellett a helyi viszonyoknak megfelelő módosításokkal.

44. §.

A birtokosok a szolgálati és fegyelmi szabályok tervezetét tárgyalni s az elfogadott, vagy módosított tervezetet legkésőbb 1899. évi december hó végéig

a közigazgatási erdészeti bizottsághoz beterjeszteni tartoznak.

45. §.

A közigazgatási erdészeti bizottság a jóváhagyás iránt a beterjesztéstől számított három hónapban belül intézkedik, illetőleg a mennyiben a birtokosok a jelen rendelet II. Rész. 44. §-ában említett köteleességüknek a kitűzött határidőn belül eleget nem tesznek, a szolgálati és fegyelmi szabályokat a jelen rendelet II. Rész. 42. §-ának első bekezdésében említett tervezet alapján és a földmívelésügyi magyar királyi miniszterium erdőfelügyelői ügyosztálya véleményének meghallgatásával, hivatalból állapítja meg.

46. §.

A birtokosok jóváhagyott, vagy hivatalból megállapított szolgálati és fegyelmi szabályokat szigorúan alkalmazni tartoznak. Kötelesek abban az esetben, ha az alkalmazott erdőörök és erdőszolgák szolgálati köteleességeiket hiven és pontosan nem teljesítik s e tekintetben kifogás alá eső magviseletet tanusítanak, az elkövetett szabálytalanságokat és fegyelmi vétéseket a földmívelésügyi magyar királyi miniszterium állami kezelésbe vett erdők ügyeit intéző ügyosztálynak és egyidejűleg a fegyelmi szabályok szerint illetékes elsőfoku fegyelmi hatóságnak bejelenteni.

Ha a birtokosok a jelen rendelet II. Rész. 46. §-ában említett köteleességüknek eleget nem tesznek, a közigazgatási erdészeti bizottság, a kiküldött állami erdőtiszt panaszára, az elsőfoku fegyelmi hatóságot záros határidő kitűzése mellett a felmerült fegyelmi ügy tárgyalására hívja fel.

madárkörmöt összetéveszti az orrszarvu szarvával. Ezeknek a szibériai szarvaknak a hossza néha eléri az egy métert is és borzasztó fegyverek lehetnek. Érdekes, hogy ezeket a szarvakat még mindig különválva találták az állat csontvázától, mert a lakosság minden tudományos érdek nélkül harácsolta össze ezeket az összszarvakat. Egyszer az őrszarvunak egy teljes példányát találták a jégben, melynek gyapjas szőre, hús és bőre is épségben volt még, de a szarv — hiányzott már. A méteres szarvak bizonyára az elasmoteriumfajnak voltak ékessége és fegyvere. Ez az állat sokkal nagyobb volt, mint a mammut, vagy az ősrinocerusz. A váza kissé hasonlít a ló vázához, valószínűleg azonban óriási, undok, fekete, tapirhoz hasonló állat volt rövid ormánnyal és gigászi szarvval. Az egyszarvu legendája nyilván ettől az állattól ered, a melylyel az első ember már kénytelen volt harcba szállani. Az elasmoterium hosszát több, mint hat méterre becsülik, tehát kétszer akkora volt, mint egy mai elefánt.

Sőt mi több, mint Henry F. Osborne newyorki tanár legujabb tanulmányából kitűnik, az első óriási rinoceros-fajoknak nem is volt szarvuk. Ezek az otromba állatok ellepték majd az egész világot. A mai Magyarország egyes részein épp oly otthonosak voltak, mint Csehországban, Német- vagy Franciaországban. Akkoriban számos földközi tenger és tó borította Európát, a mikben bűbajos, hosszú gyíkok éltek. A szárazföldi élet azonban sokkal érdekesebb volt. Az őrszarvuak a rengeteg uralmát megosztották az elefánt őseivel a hosszú agyaru mastodonnal és a hajlott agyaru mammuttal. Az agyar, kivált az utóbbiaknál, csak ékesség, mert alig hihető, hogy ezek az óriások ezt az ügyetlen kinövést fegyverül használhatták volna. Mindinkább az a fölfogás lép előtérbe, hogy a mammut és mastodon egyedüli fegyvere — épp úgy, mint a jelenleg élő elefántnak — az orrmánya volt, melylyel ellenségeiket fölvetették a levegőbe, hogy aztán rájuk tapossanak. A mastodon teste sokkal nagyobb és otrombább volt, mint az elefánté, a nyaka azonban hosszabb és moz-

LEVELEZÉS.

Balaton-Füred 1899 június 14.

Tekintetes szerkesztő úr!

A május 21-ikén megtartott országos gyűlésünk után több helyről érkeztek hozzám tudokozódó levelek, mind olyanoktól, kik lapunkat nem járatták s valmennyien a gyűlés lefolyásáról kérdezősködtek, mint a melynek eredményéről mit sem tudnak. Én valamennyinek készséggel válaszoltam, de csak annyit, hogy tessék illetőknek lapunkat megrendelni, abból majd megkapják a szükséges értesítést. Bizon lépten-nyomon sajnálattal kell tapasztalnunk, hogy sokan csak addig lelkesednek ügyünkért, míg az semmibe sem kerül s csak a kész terített asztalhoz szeretnének ülni.

Azt is tapasztaltam, hogy olyanak is fölös számmal akadnak, kik még az igazán lelkesedő kartársakat is lebeszélni és meptántoritani igyekeznek s korlátozott elméjükkel még azt is állítják, hogy a kibocsátott nyilatkozat olyan irat, melylyel idővel minden vagyonuktól meg lehet az aláíró fosztani, no de hát azt tartja a példabeszéd, hogy az újjaink sem egyformák, hogy lehetne tehát kívánni, hogy az emberek egyenlők legyenek.

Ilyen szomorú tapasztalatok mellett nagy lelki gyönyörűségemre szolgál, hogy azok a tisztelt kartársak, kiknek képviselőként a gyűlésen megjelenni szerencsém volt, legnagyobb örömüknek adtak kifejezést a fölött, hogy olyan szép számmal jelentünk meg a gyűlésen s ott egyhangulag határozatba ment az egyesület megalakítása, miből kifolyólag arra kértek, hogy a tanúsított buzgóságért úgy a tisztelt szerkesztő urnak, valamint a gyűlésen megjelent lelkes kartársaknak nyilvánosan köszönetüket kifejezzem.

Ime tehát akadnak még olyanok, kiknél a lelkesedés nem üres szavalaláng, hanem annak tüze mint erős zsarátnok fészkelte be magát szíveikbe. Legyen bár eleivel parányi ez a csoport, mégis kell, hogy küzdelme eredményre vezessen, csak a kitartás benne továbbra is megmaradjon.

A napokban furcsa leletre akadt Maor György csopaki községi erdőszolga, midőn védkerületét bejárta. Midőn az egyik nyiladékon hazafelé ballagott, csodálkozva vette észre, hogy a ragadozó madarak nagy csoportja egy hely körül röpköd és zajong. Rendkívüli magaviseletüket megfigyelendő, óvatosan közelgett a helyhez, mert azt hite, hogy ott valamely nagyobb vad van, midőn azonban egészen közel ért, megdöbbenve látta, hogy ott ez egyik fán egy akasztott ember lóg nadrágszíjára kötve s arczáról a madarak már a húst letépték. A látvány borzalmas volt s iszonyattal sietett el a községbe, hol a furcsa leletről jelentést tett az előljárásának.

A vizsgálat kiderítette, hogy az akasztott ember azonos Anderkó Lajos gépészséggel, ki mintegy 10 nap előtt eltűnt s kit már a szolgabíró is körözött.

Az illető egy anyja nevére feladott levélben már előre megírta, hogy a Zalavármegyében fekvő Csopak község erdejében öngyilkosságot fog elkövetni. A szomorú véget ért ember nyírbátori illetőségű s igen jóra való, becsületes ember volt, kit azonban az utóbbi időben igen sok csapás ért s így lehet, hogy ez keserítette el annyira, hogy életét önkkezeléssel oltotta ki.

Ugyancsak önkkezeléssel vetett véget életének Kutasi Imre jómódu b.-füzi gazdaember, ki háromszor lőtt magára; az első két lövés nem talált, de a harmadik szétzúzta agyát s rögtön halált okozott.

Szomorú dolog, hogy az emberek ennyire vesztik Istenben való bizodalmutat s félnek megküzdeni az élet viszontagságaival.

A szerkesztő úrnak tisztelettel maradtam

igaz hive Papp János.

gékonyabb lehetett. A szentpétervári, párisi és newyorki muzeumokban több teljes mastodon látható. Kivált az utóbbi most legújabb időben pártalan ebben a tekintetben. A nemrég meghalt Marsh tanár egész gyűjteményét ennek a muzeumnak hagyta. Itt van a Teleoceras Fossigernek, ennek a ritka állatnak egy teljes tíz láb hosszú példánya is.

A mammut külső alakja általánosan ismeretes.

Az elefánt tulajdonképpen őse, mely szőrös voltát nem tekintve, leginkább hasonlított hozzá. Nem úgy a dinoterium, ez a négy méter magas hatalmas oszlop-szerű lábon járó szörnyeteg, melynek agyarái lefelé állottak ép úgy, mint a rozmárnál.

Még sok állatfaj élt ezeknek a vastagbőrűeknek a társaságában. Velük éltek a ló ősei, a többesülkü anoploterium, meg a lipparion, a szarvas őse, az óriás kzivaterium. Az őstigris, a mahirodusz is sokkal nagyobb és erősebb volt, mint bengáli, félelmetes utódja,

Ez óriás világ — nem tudni biztosan hogyan — egyszerre kiveszett. A számos vastagbőrűből csak az

elefánt meg a orrszarvu maradt meg, az új, idegen világban. Évezredes por lepi a csontjaikat, míg a véletlen az egyiket vagy a másikat meg nem menti a számunkra. Újabb földrétegek keletkeztek, melyek maguk alatt eltemették az elsüllyedt óriásokat. A barlanglakó ember még látta ezt a hanyatló világot. Kezdetleges kőfegyverével, égő fadarabbal a kezében szembe állt az őserdő rémével, a barlangi medvével és őstigrissel és megmérkőzött a hatalmas mammuttal is.

Örökös bajoknak volt színhelye ez a föld, míg a civilizáció lassanként meg nem hódította a világot. Manapság az ember a világ ura, de őseinknek sok kemény küzdelem után sikerült csak ez az uralmat kivívni. Az ész győzött a nyers erőn, az ember megmaradt, míg az óriások kipusztultak.

— — — Mig egy régmúlt világról révedeztem, társaim a talált csontokból időközben egy nem egészen teljes, de gigantikus csontvázat állítottak össze, a krokodilusnak valamelyik távoli őst, mely azonban sokkal nagyobb, sokkal rettenetesebb lehetett, mint niluspart elkorcsosodott utódja.

Hoffmann Ottó.

Különfelek.

Falb időjóslása. Az esztendő második felére is megjósolta már az időt Falb Rudolf. E szerint július első harmada száraz, a második harmadában némely nap esős lesz, a hónap végén pedig folyton esős időjárás lesz, a nélkül azonban, hogy valami nagy zápor esnék. Vihar nem igen lesz júliusban. Augusztus első felében sok eső lesz, a hónap második felében pedig száraz időjárás. Szeptember elejétől végig nagyon száraz időt jósol Falb, októberben azonban sok eső lesz, a kritikus napokon kívül pedig zivatar. A kritikus napok a következők: július 22. augusztus 21. szeptember 19. október 18; ezek első rangú kritikus napok. Másodrendűek a következők: szeptember 5. október 4; harmadrendűek július 7 és augusztus 6.

A bajusztalan dragonyosok. A kolini csata- emlék leleplezése emlékezetbe idézi a nevezetes csatának következő epizódját. Mikor megkezdődött az ütközet, gróf Daun a fenyegetett jobb szárnyra sietett s jelenlétével bátorságot és kitartást öntött a csapatokba. Véres harcz keletkezett változó szerencsével. Daun tábornagy a csata hevében rámutatott a csupa bajusztalan ifjából álló Vallon-dragonyosezredre és így szólt: — „Itt az ideje, hogy bevezessem ezeket a tűzbe.“ Mindenki mosolygott. — „Ezeket a tejfölösszájú gyermekeket? — suttogtak itt is, ott is.“ — Bajuszu- ugyan nincs, de haragni tudnak,“ — jegyezte meg Daun. A porosz dragonyosok épen akkor rohantak az osztrák-magyar seregre. A jobbszárnny inogni kezdett s a poroszoké lett volna a győzelem, ha a tejfölösszájú Vallon-ezred hirtelen rájuk nem támad. E fényes lovasroham döntötte el a csatát. Mária Terézia ennek emlékeül rendelte el, hogy a Vallon-dragonyosok soha se viseljenek se bajuszt, se szakállt.

Istenítélet. Felhőszakadások, zivatarok, jégverések pusztítanak végig az aranykalászos, rengő vetéseken, utakat szánt a fergeteges vihar a gazdag lsten áldásában, a gazda kezében hiába pendül a kasza, ringó dereku leány kezében a sarló: az Isten arat... Vidékenként vesszük az istenítéleti idő szomorú hírét, itt is, ott is csengő reményeket zuz össze adühöngő vihar. Borzasztó vihar vonult át Pécskán, mely fákát döntött ki, toronymagas porfelhőket kavart föl s a termést majdnem egészen elpusztította. A zivatar időnként ujult erővel tört ki. Óriási szélvész kerekedett s a villám lecsapott. Az egyik villám Novák György ópécskai festő házat gyújtotta föl. A villám az épület hátsó részét érte és behatolt a szobákba; de a lakóknak szerencséjére semmi bajuk sem esett. A másik villámcsapás Steiner Mórnak a község szélén levő faraktárát gyújtotta föl: a fa pár pillanat alatt porrá égett. Aradmegyében még volt egy másik nagy vihar Mező-Kovács házában és határában. A szél élő fákát csavart ki. Kaszaper környékén jég is esett s a kukoricza és dohánytermést tönkrevverte. Tótbánhegyes határán szintén pusztító vihar vonult át.

Farkasok Árva megyében. A nyár teljesen kompromitálva van. Kellemetlen, hideg, esős, szeles úgy hogy normális időben az a szeszélyes hónap is a melyik a nem éppen megbízható április névre hallgat, elszégyelné

magát a viselt dolgai miatt. Most csak az a tudósítás kellett a kép teljesítéséhez, a melyet Árvavárjáról közölnek. E szerint Árva megyében a farkasok nagy károkat okoznak mostanában, a kicézett állatok valóságos rette- gesben tartják az egész vidéket. Csak a napokban is egy zakamenczi asszonyt, aki az erdőben tűzifát szedvegetett szétmarczangolt egy farkas. A nyájakban pedig óriási károkat okoznak a veszedelmes fenevadak, úgy hogy a főszolgabíró és a megyei uradalom most hajtóvadászatot akar rendezni a farkasok ellen. Szóval, még csak annak a két bizonyos megfagyott tótnak a csizmája hiányzik a téli hangulathoz.

Háboru a jégfelhőkkel. Ezt a címet ne tessék félreérteni: nem a jégfelhők ellen viselnek háborút a grácia hanem a város bel és külvárosa a jégfelhőket küldi egymás nyakába, a jégfelhőkkel csatározik egymás ellen. Stájerországban a múlt évben jégfelhőhárító-telepeket állítottak fel. Most volt az első igazi alkalom a kipróbálásukra s megdöbbenő módon meg is feleltek a beléjük helyezett várakozásnak. Minap Stájerország felett jégfelhők jelentek. A jég azonban nem zuhogott belőlük alá, mert mindenütt működésbe hozták a telepeket, amire a felhők tovább vonultak. De bár merre mentek, mindenütt voltak: az összes stájerországi jégfelhők összegyűltek Grác felett. Persze itt is megijedtek, mozgásba hozták a telepüket, mire az össze-vissza kergetett jégfelhők kikerekedtek Grác külvárosába és délután 4 órakor azt teljesen elverték. Tíz perczig hullott a jég, az összes kerteket elpusztította nemcsak a termést, de a fákat is lehántotta kopaszra, az agakat mind pozdorjává törte. Ablak nem maradt épen és az utcákon kétarasnyi magasan állott a jég melynek eltakarítására a tűzoltóságnak kellett kivonulni. S a legkülönösebb a dologban, hogy a jégésésnek mértani pontossággal megállapítható határai tényleg egy körvonalat képeznek, melynek központjába a belvárosi jégvárító telep esik, amivel be van bizonyítva, hogy a telep csakugyan megtette a hatását s köröskörül egy bizonyos távolságban nem engedte a jeget leesni. Azontul azonban a felhők akadálytalanul leadták jégterhüket. A gyárkültvárosaik most elhatározták, hogy ők is nyakra-főre ilyen telepeket állítanak, s a legközelebbi jégfelhőket boszúból egyesült erővel visszaküldik a belvárosba. Így elég érdekes háború van kilátás, a melyet Grácban a jéghegyekkel vívnak.

Hova pályázzunk? A Zólyomvármegyei Hirlapban a következő pályázatot találjuk:

Lemondás folytán üresedésbe jött és eddig évi 200 frttal javadalmazott Tót-Pelsőci községi erdőőri állás üresedésbe jövén, erre a pályázatot ezennel kiírjuk s felhívjuk a pályázni szándékozókat, hogy az 1879. évi XXXI. t. c. 37 §-a értelmében felszerelt folyamodványait f. évi augusztus hó 12-ig alulírott előjárásnál nyújtsák be.

A megválasztandó erdőőr 70/899. közgy. számu batározat értelmében jóváhagyás feltétele mellett a következőleg fog javadalmaztatni: Évi fizetés 240 frt. lakbér 50 frt. földváltás 15 frt, összesen 315 frt. készpénz és 24 ürköbméter tűzifa.

A választás f. évi augusztus 15-én d. e. 9 órakor a városháza tanácstermében fog megtartatni.

Tót-Pelsőcön, 1899. július hó 4-én

Felelős szerkesztő és lapkiadó tulajdonos
Podhradszky Emil.

Köszönetnyilvánítás.

Ö Fensége Salvator Lipót főherczeg udvari mesteri hivatala.

Általános Asbestáru-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót Főherczeg rendkívül meg van elégedve az asbesttalpallal bélelt cipőkkel. Ö Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e cipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak úgy el, mint más közönséges cipőknél. Küldök egy pár vadász-cipőt hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbesttalpbéléssel, ugyanannál a cipésznél s aztán küldjék ide.

Hisszük, hogy e vadászcipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelőek, a mint megfelelőek voltak a szaloncipők. Zágráb, 1898 július hó 8-án. KRAHL, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke, a következőket írja:

Tisztelt Doktor ur! Az asbestbététi cipők kitűnőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszünt minden lábfájsom, úgy hogy — azt hiszem — lábajom semmi további, orvoslást nem igényel. Szíves tanácsát köszöni

Dánoson, 1897 évi szeptember 17-én.
tisztelő híve WEKERLE SÁNDOR

Nincs többé lábfájás!

Ójuk lábainkat az izzadástól

Sem tyúkszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. Högyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbesttalpbélés sel látja el.

Kettősvastagságn 1 fnt 20 kr., egyszerű 60 kr. homoktalp 40 kr. gyermekeknek fele.

Az asbesttalpbélés kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállított.

Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítások, prospectusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

Erdészeknek 10 % árengedmény.

Kapható kizárólag az Asbestáru-gyár betéti társaság. Budapest, VI., Sziv-utca 18.

MEGJELENT

a

BLUM ÉS TÁRSA

udvari egyenruha szállítók

legujabb árjegyzéke.

Kérjen mindenki egy példányt ezen kiváló elsőrangú cégtől, mely bérmentve lesz azonnal beküldve.

A nagyméltóságu földmivelésügyi m. kir. Ministeriumnak 1894 évi augusztus hó 11-én kelt magas intézkedésével,

cégünk ujjal megbízott

a nagytekintetű erdőtisztek és az erdészeti altisztek egyenruha szállításával.

Tisztelettel értesítjük, hogy nálunk minden néven nevezendő egyenruházati cikkek

hivatalos uton részletfizetésre

megrendelhetők.

POLGÁRI RUHÁK

a legjobb francia és angol divat szerint készíttetnek.

Vidéki megrendelések kiváló figyelemmel eszközöltetnek.

Óvakodjék mindenki oly cégektől, melyek olcsóbb ajánlattal akarják régi vevőinket félrevezetni.

Kiváló tisztelettel

BUDAPEST, IV.

Sütő utca 2, Szervitater sarkán.

BLUM és TÁRSA

elsőrangú egyenruha készítő intézete.

Ő csász. és kir. Fensége József főherczeg udvari szállítói. Szerb kir. udvari szállítók. A földm. m. kir. miniszterium szállítói.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen.